

Pilotprojektet ”Best Practice”

Sammanfattning av
resultat och insikter
våren 2026

Bakgrund och syfte

Pilotprojektet Best Practice har genomförts inom ramen för projektet Kompetensförsörjning och framtidstro, för att stärka studie- och yrkesvägledningens roll i kompetensförsörjningsarbetet och skapa bättre förutsättningar för elever att genomföra välgrundade studie- och yrkesval.

Gymnasievalet och prao utgör viktiga delar av skolans studie- och yrkesvägledande arbete i årskurs 7–9 och en central kontaktpunkt mellan skola och omvärld. Samtidigt visar erfarenheter från skolor att arbetet ofta saknar gemensamma strukturer och tydliga processer.

Syftet med pilotprojektet har varit att samla goda exempel samt utveckla och pröva arbetssätt som stärker kvaliteten i prao- och valprocessen och integrerar dem i skolans systematiska arbete med studie- och yrkesvägledning. Arbetet har genomförts i samverkan med tre pilotskolor: Lundbyskolan (Göteborg), Hallensskolan (Mölndal) och Ekdalaskolan (Härryda).

Pilotprojektet bidrar därmed till projektet Kompetensförsörjning och framtidstros mål om att stärka förutsättningarna för skolor att arbeta mer strukturerat med studie- och yrkesvägledning samt att utveckla samverkan mellan skola och arbetsliv.

Nyckelresultat från Pilotprojektet

SYV-plan: En neutral plan som säkerställer systematisk planering och samverkan där studie- och yrkesvägledning ses som hela skolans ansvar.

Modell för uppföljning och kvalitetsutveckling: Enkäter för att samla feedback från elever och lärare om deras upplevelsen av prao. Modellen ger stöd för att systematiskt följa upp erfarenheter och använda resultaten i skolans fortsatta utvecklingsarbete.

Integrerade undervisningsmoment: Pilotskolorna har prövat arbetssätt där erfarenheter från prao tas tillvara i undervisningen, exempelvis genom reflektionsuppgifter, presentationer eller ämnesintegrerade uppgifter. Detta stärker kopplingen mellan skolans undervisning och arbetslivet.

Praoguiderna: Uppdaterade guider för förberedelse och genomförande av prao som används av skola, elev och arbetsplats. Klicka på bilderna nedan för att komma till respektive praoguide.

Lärdomar av pilotprojektet

Erfarenheterna från pilotskolorna visar att ett strukturerat och gemensamt arbetssätt är avgörande för att prao ska bli en integrerad del av skolans studie- och yrkesvägledande arbete. Erfarenheter från pilotskolorna visar att följande faktorer är avgörande för att lyckas:

Skolledningens mandat: Skolledningen behöver skapa förutsättningar för möten, möjliggöra arbetsplatsbesök för lärare och säkerställa att tid avsätts för prao-relaterat arbete.

Praoteam på skolan: Genom att skapa en arbetsgrupp med olika roller (rektor eller bitr. rektor, studie- och yrkesvägledare, praoansvarig, mentor) blir processen mindre sårbar samtidigt som engagemanget hos skolpersonal ökar.

Kultur och integration: Etablera en kultur där det är "allas ansvar" att nyttja prao i undervisningen, till exempel genom att förbereda eleverna inför studiebesök eller följa upp upplevelserna av prao i klassrummet.

Årshjul för studie- och yrkesvägledare och skolan: Upprätta ett gemensamt årshjul som synkroniserar prao- och valprocessen med skolans övriga processer. Detta för att skapa en röd tråd för eleverna. Exempelvis kan prao och studiebesöken fungera som hävstång in i de vägledande samtalen.

Externa samarbeten: Organisationer som arbetar med framtidstro får större effekt om de möter eleverna efter prao. Då kan elever koppla insatser till egna erfarenheter, vilket fördjupar reflektioner kring arbetsliv, kompetenser och framtida val. Exempelvis blir en CV-lektion mer relevant när eleverna kan utgå från sina egna praoerfarenheter.

Säkerställ kvalitet i varje led

Före: Tidig förberedelse med hjälp av Praoguiderna. Studie- och yrkesvägledare integrerar prao i samtal kring gymnasievalet. Mentorerna förbereder eleverna på vad det innebär att vara på en arbetsplats.

Under: Skolan gör korta besök eller avstämningar via telefon för att visa engagemang och stötta både elev och handledare ute på arbetsplatsen.

Efter: Strukturerad utvärdering och reflektion med koppling till gymnasieval där elevernas erfarenheter tas tillvara. Eleverna presenterar sina lärdomar muntligt eller skriftligt.

Elevernas röster: Prao som motor för motivation och valkompetens

Utvärderingar från elever visar att prao bidrar till ökad förståelse för arbetslivet och tydliggör kopplingen mellan utbildning och yrkesliv. För många elever fungerar prao som en möjlighet att bekräfta eller ompröva tidigare yrkesintressen.

Elever beskriver även att erfarenheterna från prao kan bidra till ökad motivation i skolarbetet genom att de får en tydligare bild av hur olika skolämnen kan kopplas till framtida yrken. Prao kan därmed fungera som ett viktigt steg i utvecklingen av elevernas valkompetens och deras förmåga att fatta välgrundade beslut inför gymnasievalet.

Utvärderingar från eleverna visar även att praon är en kraftfull "reality check" som gör gymnasievalet tydligare. Många elever uppger att de antingen bekräftat ett intresse eller kunnat utesluta ett yrke de tidigare funderat på, vilket sparar framtida felval.

"Jag blev mer motiverad att plugga för att nå det här jobbet."

Den starkaste framgångsfaktorn är dock den ökade studiemotivationen. Elever uttrycker återkommande att de efter praon ser ett tydligare syfte med skolan, med kommentarer som: "Nu förstår jag varför engelska är viktigt" och "Jag blev mer motiverad att plugga för att nå det här jobbet". Genom att upptäcka nya yrkesroller och bygga nätverk för sommarjobb blir praon för många elever det första konkreta steget mot arbetsmarknaden.

74% hade en mycket bra upplevelse av sin prao

43% har fått nya tankar på jobb i framtiden

42% har fått ökad motivation av skolarbetet tack vare prao

Vill du veta mer om projektet och få tillgång till framtaget material?

Kontakta Armin.Cuk@goteborgsregionen.se.

Miss a heller inte filmen nedan där du får lära dig mer om hur prao kan användas för att stärka elevernas motivation och framtidstro. Du får tips och konkreta verktyg på vad ni från skolans håll kan göra – både före, under och efter – för att eleverna ska få ut så mycket som möjligt av sin praoperiod.

